

Yttrande

Handläggare
Lisa Hartung, Lena Isokivelä

Omvårdnadsnämnden

Remissvar – Motion (V) – Inför konkurrens på lika villkor inom Hemtjänsten/hemsjukvården, dnr 17KS396

Förslag till beslut

Att anta yttrandet från Omvårdnad Gävle som sitt eget, samt

Att föreslå kommunfullmäktige anse motionen besvarad.

Bakgrund

Omvårdnadsnämnden har anmodats yttra sig i rubricerad motion från (V) – Inför konkurrens på lika villkor inom Hemtjänsten/hemsjukvården.

Motionären vill

- att kommunfullmäktige beslutar att ge omvårdnadsnämnden i uppdrag att se över Omvårdnad Gävles organisation så att konkurrens på lika villkor mellan privat och offentlig verksamhet kan bli verklighet,
- att varje hemtjänstutförare, som har omsorgstagare med hemsjukvård, säkerställer att hemsjukvård, genom en fungerande delegation från hemsjukvården, kan utföras inom den egna organisationen,
- att personal inom hemtjänsten har adekvat utbildning för sitt uppdrag när det finns omsorgstagare med behov av insatser för hemsjukvård.

Yttrande

Sammanfattning

Hemsjukvårdens organisation har under 2017 justerats för att få färre samverkanspartners. Detta bidrar till att skapa förutsättningar för ett patientsäkert, personcentrerat teamarbete samt ger likartade förutsättningar för kund/ patient oavsett utförare.

Dokumentation sker separat inom de olika verksamhetsområdena utifrån gällande lagstiftning. Utan samtycke från den enskilde kunden så ska sekretesslagstiftningen tillämpas vid muntlig och skriftlig informationsöverföring. Detta kan uppfattas som ett administrativt merarbete och är också en förklaring till att samverkan inte alltid är så enkelt.

Den kommunala hälso- och sjukvården kräver enligt lagar och författningar kompetens som sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast/fysioterapeut. Dessa yrkeskategorier har formell kompetens för sina respektive hälso- och sjukvårdsuppgifter och får överlåta en arbetsuppgift/delegera till en annan person endast då det är förenligt med god och säker vård. Den som beslutar om vilka arbetsuppgifter som får delegeras inom den kommunala hälso- och sjukvården är Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. En delegering av en arbetsuppgift är personlig och är inget som kan ske med tvång utan får endast ske frivilligt. Den personal inom hemtjänsten som mottager en delegering gör det personligen och utöver sitt ordinarie ansvarsområde.

Hemtjänst/hjälp i hemmet är behovsprövade insatser enligt Socialtjänstlagen och bedrivs inom Omvårdnad Gävle av både egenregi och av externa utförare. Oavsett om hemtjänst drivs i egenregi eller av extern utförare så ska samma förvaltningsövergripande riktlinjer och rutiner följas. I förfrågningsunderlaget som reglerar kraven på hemtjänstutförarna i LOV systemet anges bland annat att utförarens personal skall ha adekvat utbildning och/eller tillräcklig kompetens som är lämpligt för uppdraget.

Organisation

Omvårdnad Gävle har sedan februari 2013 ansvaret att erbjuda hemsjukvård från Region Gävleborgs primärvård genom avtal och verksamheten lyder under Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30. Hemsjukvård ska erbjudas till de personer som faller inom kriterierna för hemsjukvård. Hälso- och sjukvårdsinsatserna utförs av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster/fysioterapeuter. Med hälso- och sjukvård menas åtgärder för

att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdom och skada.
Hemsjukvården i Gävle kommun bedrivs i egenregi.

Hemtjänst/hjälp i hemmet är behovsprövade insatser enligt socialtjänstlagen och bedrivs inom Omvårdnad Gävle av både egenregi och av externa utförare. Oavsett om hemtjänst drivs i egenregi eller av extern utförare så ska samma förvaltningsövergripande riktlinjer och rutiner följas. I förfrågningsunderlaget, som reglerar kraven på hemtjänstutförarna i LOV systemet, anges bland annat att utförarens personal skall ha adekvat utbildning och/eller tillräcklig kompetens som är lämpligt för uppdraget. Utföraren svarar för att personalen kontinuerligt ges erforderlig handledning, fortbildning och kompetensutveckling. Samverkan mellan hemsjukvården och samtliga hemtjänstutförare ska därmed fungera likvärdigt.

Samverkan

Utifrån de olika verksamheternas uppdrag ska det finnas en samverkan efter de behov som varje enskild kund har, personcentrerad vård och omsorg. Hemsjukvården är den verksamhet som ansvarar för att behovet av hälso- och sjukvård tillgodoses enligt hälso- och sjukvårdslagen hos de kunder som är inskrivna. Detta sker i samverkan med aktuell läkare som finns på hälsocentralen. Hemtjänsten ansvarar för att utföra de insatser som är beviljade bistånd enligt socialtjänstlagen.

Dokumentation sker separat i de båda verksamheterna utifrån gällande lagstiftning. Utan samtycke från den enskilde kunden så ska sekretesslagstiftningen tillämpas vid muntlig och skriftlig informationsöverföring. Detta medför att samverkan inte alltid är så enkel och ställer stora krav både hemsjukvård och hemtjänst.

Delegering

Den kommunala hälso- och sjukvården kräver enligt lagar och författningar kompetens som sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast/fysioterapeut. Dessa yrkeskategorier har formell kompetens för sina respektive hälso- och sjukvårdsuppgifter och får överlåta en arbetsuppgift/delegera till en annan person endast då det är förenligt med god och säker vård. Delegering av medicinska arbetsuppgifter får inte ske slentrianmässigt eller för att lösa personalbrist eller av ekonomiska skäl. Utföraren kan aldrig bestämma att vissa medicinska arbetsuppgifter ska delegeras. Den som beslutar om vilka arbetsuppgifter som får delegeras inom den kommunala hälso- och sjukvården är Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS.

En delegering av en arbetsuppgift är personlig och är inget som kan ske med tvång utan får endast ske frivilligt. Den personal inom hemtjänsten som mottager en delegering gör det personligen och utöver sitt ordinarie ansvarsområde. Detta förutsätter även att den legitimerade personalen som har för avsikt att delegera en uppgift har fått ett godkännande av hemtjänstutförarens arbetsledning. Bistånd enligt socialtjänstlagen beviljas inte till hemtjänstutföraren för delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter.

- Den legitimerad hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att bedöma behovet av delegering samt att se till att delegering är till gagn för den enskilde och inte äventyrar patientsäkerheten.
- Bedöma om den som ska utföra arbetsuppgifter har tillräcklig kompetens och erfarenhet.
- Säkerhetsställa att den som tar emot en delegering har kännedom om lagar, författningar, föreskrifter, allmänna råd och rutiner. Utbildning, handledning och kunskapstest sker utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.
- Följa upp varje enskilt beslut samt återkalla delegeringsbeslut om beslutet äventyrar patientsäkerheten. Den som ska utföra den delegerade uppgiften har förutsättningar att utföra uppgiften.
- Delegering är således en möjlighet och inte en rättighet.

De arbetsuppgifter som är ålagda en specifik yrkeskategori enligt lagar och författningar får aldrig delegeras.

Pågående utvecklingsarbete

Bakgrund

Befolkningen blir allt äldre och kunder väljer att bo kvar i sina egna hem. Allt mera omfattande och komplexa insatser utförs i kundernas hem.

Kunder som beviljas insatser enligt Socialtjänstlagen såväl som enligt Hälso- och sjukvårdslagen (hemsjukvård) ökar som en följd av detta.

Detta kräver att insatserna från olika lagrum integreras för att den enskilde ska få bästa möjliga vård och omsorg och arbetssätt som stödjer samverkan är avgörande för att nå framgång i detta.

Under våren 2016 genomfördes en revision av hemsjukvården, Dnr 16ON297, med syfte att granska hur hemsjukvården genomförde sitt uppdrag samt identifiera utvecklingsområden. Revisionen föregicks av en riskanalys där brister i samarbete och samordning fick ett högt riskvärde vilket också konstaterades i revisionen. Även Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har i sin tillsyn konstaterat brister i samverkan. I revisionen konstaterades det också att hemsjukvården inte var organiserade utifrån kundens/patientens valfrihet för såväl primärvård som hemtjänst, utan främst utifrån ett förvaltningsperspektiv, det vill säga egenregi hemtjänst tillsammans med egenregi hemsjukvård.

Genomförande

Resurser som idag finns inom hemsjukvården och hemtjänsten samordnas och organiseras med ett målinriktat och systematiskt arbetssätt under samlingsbegreppet hemvård.

I hemvården arbetar omvårdnadspersonal, arbetsterapeut, sjukgymnast, sjuksköterska och chefer. Dessa yrkeskategorier bildar tillsammans hemtjänstområdets hemteam oavsett utförare.

Hemsjukvårdens organisation har för att möjliggöra ovanstående utveckling under 2017 justerats för att få färre samverkanspartners. Detta bidrar till att skapa förutsättningar för ett personcentrerat teamarbete och ger likartade förutsättningar oavsett utförare. Inom varje organisatoriskt område genomförs ett arbete för att utforma hur teamsamverkan ska utformas. Metod, verktyg och aktivitet utformas med stor delaktighet från samtliga parter där ramarna är tydligt definierade men själva genomförandet utformas utifrån verksamhetens behov. Områdena har (november 2017) kommit olika långt i processen.

Omvårdnadsnämnden har tagit del av information om utvecklingsarbetet.

Annmarie Sandberg
Förvaltningschef
Omvårdnad Gävle